Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807; з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200; з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVIII Ч. 175. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 17-го ВЕРЕСНЯ 1981 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, SEPTEMBER 18, 1981 No. 175. VOL. LXXXVIII

Відбудеться посвячення Культурного Центру у Філядельфії

Філядельфія, Па. — У суботу, 19-го вересня ц.р., відбудеться тут врочисте посвячення приміщень Українського Освітньо-Культурного Центру, цього здобутку об'єднаних зусиль філядельфійської громади.

До участи у посвяченні запрошено Владик українських католицької та православної церков. Митрополит Української Католицької Церкви Владика Стефан уже згодився взяти участь у цьому торжестві, і очікується відповідь від Митрополита Української Православної Церкви Владики Мстислава.

Підготовчий комітет святкувань, очолений д-ром О. Черником, меценатом і теперішнім головою Центру, та під активним проводом Орисі Гевки, приготував двочастинну програму святкувань.

Перша, офіційна, частина — це торжество посвячення, яке за всіми сподіваннями, довершать обидва Владики, почнеться в 10-ій годині ранку. Участь у врочистостях візьмуть: шкільна молодь, молодечі організації, делегати установ і організацій, запрошені гості з неукраїнського світу та все українське громадянство.

Друга, неофіційна частина, яка запланована на 6-ту годину вечора — це прийняття з мистецькою програмою і забавою, на які запрошено все українське громадянство. У мистецькій частині візьмуть участь — Святослав Караванський який прочитає дещо зі своїх гуморесок; співочо-танцювальний ансамбль „Сопілка", струнний ансамбль Українського Музичного Інституту під орудою проф. Анастазії Жилявої та молодий співак-баритон Василь Найдан.

Кошти оплати за вступ на цю частину програми вважатимуться пожертвами на підтримку праці та сплачення заборгованостей Центру, і тому будуть враховані як членські внески на індивідуальних контах учасників.

Зголошування до участи слід подавати до п'ятниці, 18-го вересня.

За інформаціями слід звертатися до Мелані Сарахман, телефонуючи: (215)676-7725.

П. Дорожинський призначений на директора Школи Українознавства в Ню Йорку

Н. Й. (Ш.У.). — Починаючи з шкільним 1981/82 роком, на становище директора Школи Українознавства в Ню Йорку покликано Павла Дорожинського, який до цього часу вчив у вищих клясах цієї Школи.

Школа Українознавства, яка приміщена в будинку Академії св. Юра, нараховує зараз майже 200 учнів, від 1-12, включно із передшкіллям.

До учительського складу Школи належить 17 учителів: о. парох Севастіян Шевчук, сестра Міріям, Іван Близнак, Дзвінка Брикович, Евстахія Гойдиш, Олена Гой, Марта Зелик, Софія Зелик, Віра Дорожинська, Павло Дорожинський, Ольга Кекіш, Олена Коваль, Марта Лопатинська, Осип Мулик, Марія Олинець, Ляриса Сонна і Христина Фенецевич.

Спонзором і опікуном Школи є ОУА „Самопоміч" яку очолює рад. Богдан Ластовецький.

Павло Дорожинський

При Школі існує Батьківський Кружок, головою якого є зараз Богдан Мішко.

У новому навчальному році при Школі буде відкрита окрема двомовна кляса для дітей (у віці від 7-10 років), які не володіють українською мовою.

Навчання в шкільному 1981/82 році розпочалося в суботу, 12-го вересня ц.р., Службою Божою в церкві св. Юра при 7-ій вул.

Цього вікенду відбудеться український фестиваль ОУВФ

Ню Йорк, Н. Й. — В кінці цього тижня, 18, 19 і 20-го вересня ц. р., тут на 8-ій вулиці (Ст. Маркс плейс) між Першою і Другою авеню в Ню Йорку відбудеться український осінній фестиваль, що його кожнорічно влаштовують Організації Українського Визвольного Фронту цього міста.

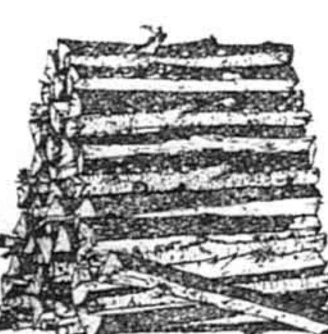
У триденній програмі учасники фестивалю матимуть змогу налюбуватися мистецькими програмами, виступами хорів, квартетів, танцювальних ансамблів, солістів тощо. Виступатимуть мистецькі одиниці Осередку СУМ-А з Ню Йорку, Школа Кобзарського мистецтва під керівництвом Ю. Китастого, солістка Евеліна Белюць та багато інших. В неділю, 20-го вересня о год. 2-ій по полудні на фестивалі загостить посадник цього міста-велетня Едвард Кач. Виступатимуть також інші офіційні особистості політичного і громадського світу.

Крім того програма передбачає різні виграші, добірні харчі, солодощі, напитки тощо в заряді пань з ОЖ ОЧСУ і прихильників ОУВФ.

Ілюстрації Гніздовського у книзі поезій Роберта Фроста

Ню Йорк, Н.Й. (В.Д.). — У новій книзі під заголовком „Поезії Роберта Фроста", яку видала недавно Бібліотека Франкліна, вміщено 10 ілюстрацій українського мистця Якова Гніздовського. У підзаголовку зазначено, що книгу зредагував Едвард Коннері Лейтем, а ілюстрував Яків Гніздовський. Книга має 10 розділів і кожний з них прикрашений рисунком Гніздовського.

Залучений знімок-рисунок, на якому зображено стіс нарубаних дров, є однією з ілюстрацій в книжці поезій Фроста.

Одна з ілюстрацій Я. Гніздовського

ПАМ'ЯТНИК о. Г. ГРУШКИ ПЕРЕНЕСЕНО НА СОЮЗІВКУ, ЦІЄЇ НЕДІЛІ ВІДБУДЕТЬСЯ ЙОГО ПРИСВЯТА

Союзівка. — У найближчу неділю, 20-го вересня, на цьому „клаптику України на американській землі" — як часто називається цю оселю УНСоюзу в Кетскильських горах — відбудеться коротка церемонія поновної присвяти-дедикації пам'ятника основоположникові „Свободи" та ініціяторові Українського Народного Союзу о. Григорієві Грушці.

Погруддя о. Григорія Грушки на пам'ятнику

Пам'ятник цей, проєкту і у виконанні різьбаря Михайла Черешньовського, був поставлений початково в Українському Культурному Городі в Клівленді, де вже були пам'ятники Володимирові Великому, Тарасові Шевченкові, Іванові Франкові та Лесі Українці. Пам'ятник о. Грушці був торжественно відкритий та присвячений під час 27-ої Конвенції УНСоюзу в тому місті в травні 1970 року. Але вже тоді з уваги на різні пересуви у населенні міста, в парку, частиною якого є Український Культурний Город, почали траплятися випадки вандалізму, зокрема крадежі бронзових пам'ятників, що їх злодії перетоплювали і перетоплений метал продавали.

Внедовзі опісля вкрадено також пам'ятник Володимира Великого і Тараса Шевченка (вкрадено відливи, але оригінали зберігаються). Рятуючи від такої долі пам'ятник о. Грушки, Окружний Комітет Відділів УНСоюзу забрав його з Городу та деякий час переховував у приміщеннях відомого будівельника Василя Мураля. Тепер цей пам'ятник перенесено на Союзівку, де — як відомо — поставлено вже пам'ятники Тарасові Шевченкові (у виконанні Олександра Архипенка), Іванові Мазепі (у виконанні Сергія Литвиненка) та Лесі Українці (у виконанні Михайла Черешньовського); і в найближчу неділю цей пам'ятник буде наново посвячений і присвячений під час короткої церемонії, яка відбудеться о годині 1-ій по полудні, негайно після недільної Служби Божої в місцевій церкві св. Трійці.

В Америці

ПОХИТНУЛИСЯ НАДІЇ АМЕРИКАНСЬКОЇ федерації праці, Конгресу індустріяльних організацій на велетенську кількість „протестантів"-демонстраторів у суботу, 19-го вересня, у столиці країни Вашінгтоні, де зорганізоване робітництво має демонструвати проти обмежень бюджету Президентом. Це сталося тому, що всі ці робітники не бажають з почуття солідарности з страйкуючими контролерами повітряного руху летіти літаками, а чертерових автобусів, — як виявляється, — нема аж у такій кількості, як це робітництво плянувало. Тому день 19-го вересня може бути менш людний, як плянує Американська федерація праці — Конгрес індустріяльних організацій.

ЖЕРТВОДАВЦІ НА ПОТРЕБИ РЕСПУБЛІКАНСЬКОЇ партії переважають числово демократів у відношенні дванадцяти до одного. Через це демократи вирішили придумати щось незвичайно атракційне. Так цьогорічна осіння кампанія наздогнати в пожертвах республіканців обіцює щос. нове: всі великі жертводавці будуть запрошені на прогульнку-подорож до трьох країн: Франції, Єгипту й Ізраїля, де їм буде зарепрезентований бизнесовий і урядовий сектори цих країн з можливістю нав'язати потрібні там контакти.

ПРЕЗИДЕНТ РЕҐЕН, ЗАВДЯКИ СТРАЙКОВІ повітряних контролерів, переконався й інших переконав, що в федеральних агенціях можна зменшити кількість працівників без того, щоб пошкодити ефективності праці. Так на 16,000 контролерів, які „тяжко" працювали, можна добре обійтися без трьох тисяч працівників і робота так само буде добре виконана. Цей факт вказує для Уряду зовсім легкий вихід у заощадуванні грошей: зредукувати й інші, роздуті до неймовірних розмірів, бюрократичні штати по багатьох інших більших і менших бюрах федерального Уряду, що Реґен і має намір зробити.

РЕСПУБЛІКАНЦІ В СТЕЙТІ МАССАЧУСЕТС стали дуже неспокійні через невгаваючі напади консервативних республіканських груп з-поза стейту на сенатора Едварда Кеннеді. Тут існує таке переконання, що всі ці напади обернуться бумерангом проти тих кандидатів-республіканців, що йтимуть у виборах проти Кеннеді, хоч вони особисто не беруть участи в часто неперебірливій критиці улюбленого в Массачусетс сенатора, пропрононсованого лібералізму в ЗСА.

УРЯДОВЦІ ІЗ ДЕРЖАВНОЇ СКАРБНИЦІ ПРОСЯТЬ Конгрес ухвалити законопроєкт, який дав би судам право карати тих, хто під своїм власним прізвищем міняє крадені урядові чеки в банку, такі, що вже підписані справжнім власником чека, тобто підписані тим, на чиє ім'я цей чек виставлений. Так само офіційні чинники Державної скарбниці хочуть від Конгресу закону, який би вважав злочином продаж краденого федерального чека або „бонда" посередникові, який вже „знає", як дістати гроші на той вкрадений чек. Розшуки в судових справах виявили, що нема кари за обидва названі вище злочини, що примусило „червоніти" тих, хто за охорону федеральних чеків відповідає, — пише „Ю.С.Нюз енд Ворлд Ріпорт" з 14-го вересня.

ВЖЕ ДЕСЯТЬ РОКІВ ПОКАЗНИК БЕЗРОБІТТЯ для чорних молодих хлопців і дівчат досягає 40 відсотків і більше, а в серпні місяці цей відсоток осягнув свій досі найвищий рівень — 51 відсоток, що починає турбувати відповідні чинники в Уряді.

МІЖНАРОДНА ПОВІТРЯНА ТРАНСПОРТОВА асоціяція (Ай-Ей-Ті-Ей) окреслила рік 1981 як „найгірший будь-коли рік". Втрати членів цієї асоціяції, які вживають 70 відсотків гльобальних повітряних шляхів, становитимуть 2,5 більйона долярів, в той час, як дефіцит у 1980 році становив один більйон.

ДЕРЖАВНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ ПІДТВЕРДЖУЄ ЗАЯВУ ГЕЙҐА

Вашінгтон. — Державний департамент подав у понеділок, 14-го вересня, багатозначні докази вживання Совєтським Союзом хемічної зброї в Південно-східній Азії та, правдоподібно, в Афганістані.

Як уже інформовано, державний секретар Александер Гейґ, під час своєї подорожі по Европі, у виголошенім в Берліні промові, між іншим, обвинуватив СССР у вживанні хемічної зброї та заявив, що Уряд ЗСА має незаперечні докази цього.

Совєтське агентство ТАСС відгукнулося на цю заяву державного секретаря черговим нападом на Америку, назвавши промову А. Гейґа „великою брехнею" та „найбільш ароґантною антисовєтською" з усіх виголошених ним промов. У довгому коментарі ТАСС обвинувачує натомість ЗСА у користуванні хемічної зброєю. „Ніяка країна в історії міжнародних відносин, — пише ТАСС, — не вживала хемічної зброї у таких маштабах, як ЗСА".

Державний департамент продовжуватиме дальші докладні досліди щодо вживання совєтами хемічної зброї, так званого „жовтого дощу", звідомлення і донесення про що почали напливати до Державного департаменту ще у 1976 році.

І „ВІРНОПІДДАНИХ" ДО ВЛАДИ „ІЄРАРХІВ" ПЕРЕСЛІДУЮТЬ

Київ. — Під час відсутности митрополита київського Філарета, якого знають українці на поселеннях з його вірнопоклонної відданости окупаційній московсько-большевицькій владі на Україні, тут, у листопаді 1980 року, було проведено міліцією допит всіх працівників митрополичої резиденції, яких було зібрано в одну кімнату й піддано переслуханню на підставі, начебто, крадіжки. Їх також було оскаржено в нелегальному перетримуванні тут монахинь.

Лише прихід заступника митрополита архиєпископа Макарія (Свистуна), який вніс гострий протест проти самочинства міліції, припинив дальші допити, і міліціонери та каґебісти, що звичайно в таких випадках носять або цивільний одяг, або міліціонерський, опустили будинок київського екзархату, а згодом, спам'ятавшись „нагорі" комуністична влада навіть перепросила „українських" владик за нетактовну і непрошену ретельність „охоронців" публічного порядку, — подає за публікацією „Religion and Atheism in USSR" з червня 1981 року, газета „The Orthodox Church" з Саєсет, Н. Дж., за серпень 1981 року.

„СОЛІДАРНІСТЬ" ВІДКРИЛА БЮРО В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк, Н. Й. — Пресове агентство Ройтерса інформує, що багато глядачів під час великої профспілкової паради по п'ятій авеню в Ню Йорку, яку зорганізували американські профспілки, а в першу чергу Американська федерація праці — Конгрес індустріяльних організацій з участю понад 200,000 осіб, зі здивуванням спостерігали людину у білому капелюсі з написом „Солідарносьць". Пізніше виказалось, що тією людиною був представник польської вільної профспілки Зиґмунд Пшитакевіч, який, прибувши до З'єднаних Стейтів Америки на туристичну візу, заявив опісля, що його Крайовий комітет профспілки виделеґував до Америки з метою організувати тут у великих містах бюра профспілки.

З. Пшитакевіч заявив опісля кореспондентам, що він відкрив бюро „Солідарносьць" у Ню Йорку, а при кінці вересня розпічне видавати два інформаційні бюлетені кожного дня призначені для американської преси й інших засобів масової інформації. Відомості він отримуватиме безпосередньо з центрального бюра профспілки у Варшаві.

Новий представник „Солідарносьці" — журналіст по професії і профспілковий діяч. Бюро профспілки тимчасово діятиме в будинку Об'єднаної федерації американських вчителів на Парк авеню, а голова названої Федерації, Алберт Шенкер, проявив велике зацікавлення працею бюра і представником цього бюра, якого йому представив особисто президент АФЛ-КІО Лейн Кирклен. Пшитакевіч безпосередньо підлягатиме своєму зверхникові Янушеві Онишкевічеві в Ґданську, одному з провідних діячів вільної профспілки. На запитання кореспондентів Пшитакевіч заявив, що парада робітників під час Дня Праці зробила на нього велике враження.

Десеґреґацію шкіл видно на обрії

Сієтл, Вашінгтон. — Згідно з філософією Президента, про школи і їхню примусову інтеграцію чорних і білих учнів, яка звичайно досягається перевожуванням дітей автобусами з одних шкільних дистриктів до інших, щоб расово збалянсувати склад дітей у клясах, мають дбати самі стейти, а не федеральний Уряд. Президент Роналд Реґен не лише так уважає, але навіть робить дещо в тому напрямі.

Так буде, наприклад, у стейті Вашінгтон, — пише „Ю.С.Нюз енд Ворлд Ріпорт" з 21-го вересня. Уряд вніс прохання через Департамент справедливости 10-го вересня до Верховного Суду, щоб Найвищий Суд країни дозволив стейтові Вашінгтон ухвалити закон, який не дозволятиме перевозити учнів автобусами на далекі віддалі в місті Сієтл.

Це законодавство не пройшло в Сієтлі за часів президентури Джіммі Картера, якому вдалося переконати дві нижчі судові інстанції там, що цей закон суперечить Конституції. Тепер, виходить, що всі ці намагання „інтеграції" зводяться на нішо. Ця обставина дуже розгнівала місцевих лідерів цивільних прав у Сієтлі і адміністраційні чинники міста, бо ті діти, а їх було приблизно 6,000 осіб, можуть уникнути перевожування, що досі практикувалося тут. Але найголовніше те, що ці чорні лідери і білі лібералы побоюються, що за стейтом Вашінгтон не забаряться піти й інші 49 стейтів Америки, бо більшість білого населення ЗСА проти примусового довгого перевожування дітей до далеких шкіл

Але щодо сприяння ухваленню такого закону в стейті Вашінгтон, то головний солісітор Уряду Рекс Лі зауважив, що стейт Вашінгтон не можна порівнювати з іншими стейтами, якщо мова про боротьбу з сеґреґацією по американських публічних школах, бо в цьому стейті ніколи не було переступів законодавства про цивільні права і зловживання сеґреґацією, тож аналогія з іншими стейтами тут не на місці.

ЄГИПЕТ ВИКИНУВ СОВЄТСЬКОГО АМБАСАДОРА

Каїро, Єгипет. — Єгипет зарядив у вівторок, 15-го вересня, совєтському амбасадорові й тисячі совєтських „експертів" виїхати негайно з країни, оскаржуючи Москву в підривній діяльності проти президента Анвара ель-Садата і проти теперішнього єгипетського уряду.

Амбасадор СССР Владімір Поляков, шість його помічників з амбасади, два совєтські журналісти і один навіть мадярський дипломат були оголошені „небажаними елементами" у Єгипті і їм запропоновано до 48 годин виїхати з Єгипту.

Заступник прем'єра Єгипту Фуад Моґеддін сказав, що росіяни-спеціялісти затруднені в підприємствах сталевому й алюмінійовому та в деяких інших проєктах мають теж виїхати, а їхні контракти будуть анульовані до одного тижня часу.

Уряд Єгипту, який в останньому місяці заарештував півтори тисячі релігійних і політичних противників президента Садата і його уряду, у намаганні стабілізувати ситуацію в країні й не допустити до повторення „іранського хаосу", — як дехто з аналітиків окреслював єгипетську майбутність, якщо б цим противникам Садата вдалося здійснити свої пляни й повалити уряд, зробив ці кроки, заявивши, що Совєтський Союз робив всі можливі заходи, щоб „викликати неспокої на внутрішньому фронті, викривити демократію і підбурювати до заколоту".

Єгипет вже з деякого часу насторожений щодо Москви, з якою колись мав близькі стосунки, і ця вівтіркова акція єгипетського уряду є найсуворішим міроприємством проти совєтів від пам'ятного 1972 року, коли несподівано й рішучо президент Садат „видворив" 17,000 совєтських „спеціялістів"-техніків з Єгипту протягом одного тижня.

У світі

ПРЕСОВЕ АҐЕНТСТВО АССОШІЕЙТЕД ПРЕСС інформує, з Бейруту, що не зважаючи на посилену внутрішню боротьбу в Ірані, іранські чинники заявили, що аж 44 особи зголосили свою кандидатуру на президента у виборах, які мають відбутися там 2-го жовтня ц.р. Між зголошеними є також 42-річний кандидат домінуючої, тобто урядової Ісламсько-республіканської партії Гоатолісламу Алі Хомейні, який напевно займе становище президента Мохаммеда Алі Раджая, вбитого в бомбовому атентаті 30-го серпня. Інші кандидати, на думку закордонних політичних спостерігачів, мають малі, або зовсім не мають жадних виглядів у системі абсолютної диктатури аятолли Хомейні.

ГАЗЕТА „ЕДМОНТОН ДЖОРНАЛ" ПОВІДОМИЛА, що кореспондент совєтського пресового агентства ТАСС Артем Мєлікіян, якого американська і британська розвідки мають на своїх списках, як видатного агента КГБ, винайняв помешкання у домі, у якому живе член Найвищого Суду Канади Бора Ласкін. До речі, помешкання совєтського „кореспондента" знаходиться під помешканням Ласкіна. Названа газета зробила цілком слушний висновок, що КГБ напевно постановило вмонтувати підслухові апарати і підслухувати розмови члена Найвищого Суду. Міністер судівництва Канади Роберт Каплан, відповідаючи на запитання кореспондентів заявив, що канадській розвідці відомий цей випадок.

В ПАРИЖІ ЗАКІНЧИЛАСЬ ДВОТИЖНЕВА конференція економістів, заініційована чинниками Об'єднаних Націй з метою збільшити доставу харчів, сільськогосподарського приладдя та інших потрібних речей з розвинених до нерозвинених господарсько країн Азії і Африки. Учасники конференції, зокрема її фахові комісії, опрацювали докладний економічний плян, який буде представлений на дискусію і затвердження на Генеральній Асамблеї ОН осінню цього року. Остаточний текст пляну буде ще також дискутований поодинокими країнами. Плян стверджує, що під теперішню пору є 77 країн з т. зв. третього світу, які потребують допомоги розвинених сільськогосподарських і індустріяльних каїн. Економічні спостерігачі кажуть, що деякі вимоги країн третього світу взагалі не реальні, бо вони закликають, щоб багаті країни прямо ділилися з ними своїм добром без жадної рекомпенсати з їхнього боку. Цікаво, кажуть, деякі спостерігачі, що недорозвинені країни найбільше вимог поставили до ЗСА, Японії, Західньої Німеччини, Франції, але дуже мало, або цілком ні до Совєтського Союзу.

ПРЕМ'ЄР-МІНІСТЕР УРЯДУ ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ Марґарет Тачер провела реформу свого кабінету, пересунувши багатьох осіб на інші становища, зокрема тих, які критично ставилися до її економічної програми, яку вона, згідно з її словами, не думає міняти тільки тому, що комусь така програм не подобається. „Економічні програми випрацьовується для того, щоб покращити загальну господарську ситуацію, а не для реклями", — заявила Тачер кореспондентам. Пересунення в кабінеті не заторкнули нікого на високих становищах, але двох високих речників мусіли зрезиґнувати із своїх становищ, а саме секретар шкільництва і виховання Марк Карлайсл і Іян Гилмор. Згідно з інформаціями проурядових осіб пересунення були далекойдучим передвиборчим кроком Консервативної партії

У НОРВЕҐІЇ У ПАРЛЯМЕНТАРНИХ ВИБОРАХ, ЯКІ відбулися в понеділок, 14-го вересня ц.р., велику перемогу здобули консервативні, тобто праві угрупування, забезпечивши за собою майже одну третю всіх голосів виборців і більшість у 155-членному парляменті. Ця перемога консервативних кандидатів була особистим тріюмфом для лідера Консервативної партії 53-річного економіста Кера Віллоха, який прийде мабуть тепер на місце дотеперішнього прем'єра партії Лейбор партії Ґарлема Брунтленда. Заміна на становищі прем'єра наступить в жовтні ц.р. Партія консервативна здобула тепер 52 місця в парляменті і це велика перемога коли враховувати, що вісім років тому ця партія мала тільки 12 посли. Віллох заповів, що він наслідуватиме політичну тактику президента Роналда Реґена і прем'єр-міністра Марґарети Тачер з Великої Британії.

ЯК ПОВІДОМЛЯЄ ШВЕДСЬКИЙ сейсмологічний інститут, Совєтський Союз перевів наймогутніший цього року підземний невтронний вибух. Клес Майєр, речник інституту в Упсала університеті сказав, що вибух в районі Семіпалатинська, Сибір, виказав на скалі Ріхтера число 7. Зі совєтського боку не було жадної згадки про цей найновіший вибух.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00
UNA members 65¢ a month. Change of address — 50¢. Make checks or money orders payable to "Svoboda"
Postmaster: Send address changes to "Svoboda", P.O. Box 346, Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою — За зміст оголошень Редакція не відповідає

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу 65¢ міс. За кожну зміну адреси — 50¢
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Криза Демократичної партії ЗСА

Партійних демократів в Америці було завжди більше, як республіканців. Число зареєстрованих членів одної і другої партії було завжди змінливе — зареєстровані члени будь-котрої американської партії не є зобов'язані голосувати за партійного кандидата. Цим пояснюється факт, що теперішній 40-ий з черги Президент ЗСА є 15-им з черги республіканцем, а чотири президенти були одночасно демократами і республіканцями, два перші були „федералістами", і чотири не окреслили себе, як члени будь-якої з двох названих партій.

Демократична партія мала (і має) назву „партія народу", — може тому, що за її традицією і практикою її членів у Білому Домі вона таки в більшій мірі, як партія Республіканська, дбала за якнайширші права і привілеї різних верств. Але ж 16-ий з черги американський президент Абрагам Лінкольн в був республіканцем: і це він повів громадянську війну за з'єднання Півдня і Півночі в одну державну одиницю та за скасування невільництва, і за республіканських президентів Айзенгавера і Ніксона сильно поширено громадські права — дармащо тепер велика більшість зорганізованого чорного населення країни знаходиться в опозиції до Уряду Роналда Реґена.

Найбільшим політичним атутом теперішнього Уряду Роналда Реґена і найкращою ґарантією тривкости популярности Реґена є, — твердять добре поінформовані коментатори, — слабість опозиції — з Демократичною партією у проводі. Минулорічні президентські вибори були катастрофою для Демократичної партії. Програли найбільш відомі і найвпливовіші в Конґресі та Уряді її сенатори МекҐоверн, Чирч, Бай, — у правиборах виявилася слабість сенатора Едварда Кеннеді, претендента на партійного лідера. Голова („спікер") демократичної більшости в Палаті Репрезентантів Томас О'Ніл — не виявив великої енерґії, терпцю і переконливої сили в опозиції проти зголошеного до конґресу нового бюджету Роналда Реґена. Факт, що 40 демократичних конґресменів приєдналися до республіканців у голосуванні над тим прелімінарем бюджету, який у голосуванні отримав 238 голосів „за" і тільки 195 „проти", цей факт доказав, що в рядах демократів у Конґресі не тільки немає партійної дисципліни (так завжди конґресмени і сенатори голосують за власним переконанням, а не за наказом згори), — але що немає також власної програми економічної санації країни — як перебороти інфляцію, як зменшити безробіття, як зрівноважити державний бюджет, щоб піднести вартість доляра.

Три причини склалися на велику поразку Демократичної партії у минулорічних виборах: 1) невдачне урядування і провал популярности президента Джіммі Картера, 2) відсутність переконливої і сміливої економічної програми в часі поважної економічної кризи і 3) брак лідерства. З прогрою згаданих відомих і популярних діячів Демократичної партії, демократи покладають тепер надії на колишнього віцепрезидента Волтера Мондейла, який вже дав зрозуміти, що буде кандидувати в найближчих виборах на президента — проти Роналда Реґена чи Джорджа Буша, якщо Реґен не захоче старатися за другу каденцію. Але покищо в демократичному американському таборі — дезорієнтація і хаос. Робітничі спілки скріпили ніби Демократичну партію, бо зламання Урядом страйку летунських контролерів насторожило американські юнії, які мусять шукати собі впливових союзників. Так само по стороні Демократичної партії заявилася здебільша 22-мільйонова чорна частина народу. Але вся ця різнорідна опозиція проти Реґена і його безжалісної ощадностевої економічної політики та проти його консервативної правої ідеології — не має власної конструктивної програми і не є одностайним табором. Вся надія опозиції — що програма Реґена не повезе і що теперішня його популярність впаде.

Передовик впливового і надзвичайно добре поінформованого журналу „ЮС Нюз енд Ворлд Ріпорт" Марвин Стон, вірить, що Демократична партія відзискає свої впливи і свою силу. Він покликується на прецеденти з історії Америки: у 1964 році, після катастрофальної прогри республіканського кандидата на президента Беррі Ґолдвотера здавалося, що Республіканська партія взагалі перестане існувати. В два роки пізніше вона здобула 47 додаткових мандатів у Палаті Репрезентантів. У 1972 році, після прогри МакҐоверна у користь Ніксона — Демократична партія була ніби розторощена — але вона швидко відродилася. Такий неначе закон американської дійсности: змінливости сил і відносин та популярности гасла „пора на зміну". У цьому й тривкість американської демократичної державної системи: тривкість американського державницького патріотизму.

Володимир Левенець

УКРАЇНСЬКІ ЦЕРКВИ ПІД ОБСТРІЛОМ ПРОПАҐАНДИ СССР

В україномовній підсовєтській пресі і на сторінках „Українського історичного журналу" та в інших виданнях знову надруковано чимало статтей, звернених проти Української Автокефальної Православної і Української Католицької Церков, з гострою критикою, обвинуваченнями і просто з лайкою в сторону церковних достойників, у першу чергу проти Блаженнішого Патріярха Йосифа Сліпого і Блаженнішого Владики Мстислава, Митрополита Української Православної Церкви у вільному світі.

Наскільки ця церковна справа важлива для комуно-московських режимників свідчать також численні статті у щоденній пресі на релігійні теми, наприклад, стаття в „Радянській Україні" з 28-го червня ц. р., яку на замовлення написав завідуючий відділом наукового атеїзму Інституту філософії АН УССР, „кандидат філософських наук" С. Возняк, назвавши її „Шляхом облуди і провокації" з голосним підзаголовком „Чому 'священики' уніяти мріють про нову війну".

Найбільше обурило совєтського „вченого" атеїста те, що Синод українських католицьких Владик визнав неканонічність т. зв. львівського собору, тобто уневажнив рішення цього „собору" про скасування Берестейської церковної унії. З цього приводу С. Возняк, хоч і кандидат філософських наук, отже людина з освітою, вдається до вуличного жарґону, запозиченого у каґебістських писак Мигаля, Братуня та численних інших, і обзиває неперебірливими епітетами Патріярха Йосифа Сліпого і його коадьютора Архиєпископа Мирослава Любачівського за багато „прогріхів", а в першу чергу за вміле керівництво Церквою, за широку видавничу діяльність, за турботу про покликання до служіння Христові, співпрацю з „українськими буржуазними націоналістами", за „хрестоносний похід проти Совєтського Союзу", за нап'ятнування комуно-московських опричників, що ув'язнюють і карають людей довготерміновою тюрмою за те, що вони не втрачають „образ Божий", за їх релігійні переконання, навіть за посідання святих образів тощо.

Очевидно, автор статті категорично заперечує твердження про будь-яке відродження Української Церкви в Україні, але рівночасно закликає до викривання „ідеології і практики уніятства", яке, мовляв, „проводить активну підривну діяльність проти країни Рад". Це „викривання" пропонується переводити зокрема на відтинку молоді шляхом висвітлення „правдивих подій про реакційну ролю греко-католицької церкви в різні часи історії".

Совєтські пропаґандисти і їхні зверхники денервуються, що Українська Помісна Католицька Церква не тільки росте і розвивається, готує нових священиків для місійної праці між вірними на поселеннях у країнах вільного світу і в Україні, але також гостро критикує комуно-московський й інші комуністичні режими за грубе порушення прав людини, що суперечить Гельсінкським угодам й іншим міжнародним постановам.

Перепадає чимало від совєтських пропаґандистів також теперішньому префектові Конґреґації для Східніх Церков кардиналові Станіславові Рубінові в першу чергу за його особисту присутність на Синоді українських католицьких єпископів, а потім за створення в Мюнхені „Центру документації про переслідування віри і Церкви в Україні". Не поминули вони також самого Папи Івана Павла II „за благословення верховодів УКЦеркви і за активні дії, які мають за завдання відродити уніятську Церкву".

Чого тільки ще не понаписував Возняк? Він каже, що українські Владики намагаються загострити міжнародну обстановку, „викликати боротьбу реакції проти соціялізму, демократії, соціяльного прогресу", бо Патріярх і кардинал Й. Сліпий закликав в 1963 році з трибуни Собору „до беззастережного осуду комунізму і атеїзму, відновлення уніятської Церкви на Україні", підготовки священиків для апостольської діяльности „на території нашої республіки"; Патріярх „жадав створення на Радянській Україні уніятського Києво-Галицького патріярхату". Возняк твердить, що українські Владики „пов'язують свої надії з новою світовою війною", закликаючи до молитов за повну свободу для українського народу і покладаючи великі надії на допомогу Вашінґтону; вони бо "пов'язують свою діяльність з українськими буржуазними центрами".

Діяльність Апостольської Столиці у відношенні до УКЦеркви і так званого „львівського собору" називає „Радянська Україна" фарсом, а причетних до цієї справи осіб, високих церковних достойників, обзиває „ворогами миру".

Всі ці закиди совєтських

(Продовження на ст. 3)

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

Т. Вирста на Союзівці

Мистецтво, як і поезія, випереджує реальне сприймання епохи, в якій ми живемо. Воно йде вперед, бачить речі, які в пересічному, реальному світі видаються нереальними, неіснуючими, неможливими, які, одначе, в майбутності, можуть стати реальними. Чи ж сьогодні фантастичні писання Ю. Верне, до деякої міри не справджуються. Бо, що ж є мистецтво, як не поезія, виявлена при допомозі кольорів, контрастів світла і тіні, ритму, форм, імітації руху, експресії почувань. Так і малюнки і ґваші Темістокля Вирсти — це вияв ритмів і форми та експресії далекойдучої уяви.

Майже всі праці, які ми бачили на останній виставці цього мистця на Союзівці (і минулого року на „Верховині"), а було їх неменше сорок, вимагають від глядача довшої застанови та немалої уяви. Фактично кожний може добачуватись у цих картинах інших зображень. Т. Вирста, який почав із фіґуративного мистецтва поступово переходить в нефіґуративне — абстрактне мистецтво. То все ж таки, навіть його уявні картини мають у собі багато залишок фіґуративности, мабуть тому, що мистець почав із студій архітектури, а деякий час давав також цікаві скульптури. Тільки дві картини на цій виставці є зовсім у сфері уяви. Вдержані вони в сірих олив'яно — сріблястих металевих тонах. Це справді, космічні з'яви. Відчувається у них час і простір. І добре, що мистець подає (збоку на рамках картин) назву цього твору, бо завдяки тому багато із глядачів, які привикли до фіґуративного мистецтва, мають пояснення чого в цій картині шукати.

Картини, які є на межі фіґуративного і уявного мистецтва, виявляють композиції квітів, дерев, кущів, лісових краєвидів. Між ними є різні відтіні і варіяції композиції, які ніби повторяються, а в дійсності є зовсім відмінні, неповторні. Так і вичувається залюбленість мистця у краєвидах його молодости — в буковинських лісах і карпатських горах. Картини, які дають зображення квітів і дерев, або є їхньою композицією, характеристичні багатством і прегарною грою кольорів. Одні — дуже яскраві, просто, блискучі, сильні, афірмативні, інші — пастелеві, ніжні, сповнені ліризму. барви — червоні, зелені, жовті і сині дають справжню симфонію кольорів. Усі ці композиції створюють у глядача незвичайно естетичне враження. Динамічний стиль і музикальність творів Вирсти ставлять його в ряди одного з найвизначніших творців сучасного малярства.

У розмові з автором цих рядків мистець сказав, що це є одна із останніх виставок його праць у цього роду, частинно фіґуративних, формах, бо він цілковито переходить на уявне мистецтво; із реального — в духове.

Вирста людина — скромна і товариська, він радо пояснює усім, хто хоче зрозуміти його мистецтво. Цього роду людину, як Вирста, американці називають — „ворм персоналіті". Характеристичною його рисою є висока товариська культура. Недармо ж один із французьких мистецьких критиків Сертіні, в огляді, про одну із численних виставок Т. Вирсти, пише про мистця: „Його голос і поведінка сповнені вічливости, виявляють із першого погляду нащадка давнього шляхетського українського роду". (Цей пассус, як також життєпис Т. Вирсти (частинно) подаю за прегарно виданою монографією — українською, французькою і англійською мовами п. з. „Шлях маляра".)

Темістокль Вирста народився у родині вчителів серед чудової карпатської природи на Буковині в 1923 році. Від батька він одідичив свій малярський талант. У ранній молодості він захоплювався імпресіонізмом і кубізмом (до речі кубізм, започаткований біля 1908-1910 року) у Франції: це один із найвчасніших форм модерного, абстрактного мистецтва). Під враженням виставки французьких імпресіоністів Вирста постановив вповні присвятитися малярському мистецтву. Після закінчення гімназії він мусів залишити Буковину, втікаючи від комуністичного терору московських загарбників української землі до Румунії. Тут студіював архітектуру і малярство. Та цькований сталінськими опричниками він переходить до Югославії. Це був рік 1948, коли Тіто, зірвавши з Комінформом, почав переслідувати всіх інтелектуалів, що втекли зі сусідніх країн, окупованих большевиками. Ця доля не минула і нашого мистця. Після дволітнього перебування у конфінованих таборах йому пощастило вирватися із цього пекла. І так він опинився в Італії, звідкіля переїхав до Франції, до Парижу, Мекки усіх мистців. Париж полонив його своєю мистецькою атмосферою; тут мистець знайшов підложжя для розвитку і вияву його небуденного таланту. Та не легкі були початки в Парижі, без зв'язків чи рекомендацій важко було дістати працю. За звичаєм паризьких малярів, він почав з малювання паризьких мотивів, чи то перед Нотер Дам, чи на мостах і берегах Сени. Та

(Закінчення на стор. 3)

Ярослав Курдидик

ЦІЛА НАЦІЯ СТОЇТЬ ПІД ЗНАКОМ ЗБРОЄННЯ...

Мова тут про республіку Південної Африки, проти якої члени з ОН за її „апартеїд" (розподіл рас) проголосили ембарго на зброю, а з цим ця країна була примушена шукати якнайкориснішої розв'язки для свого існування і самооборони, і,як виходить, — найшла.

Південна Африка втримує дуже тісний зв'язок у першу чергу з Ізраїлем, який приблизно поєднує таке саме несприятливе положення — Ізраїль оточений ворожим до нього арабським світом, а Південну Африку — чорні ворожі до неї, нещодавно постали держави. Черговий її „співприхильник" — це Тайван і Японія, які в заміну за її багатющу мінеральну — постачають туди наймодернішу технологію. Ще може більше від мінералів, допомагає їй золото, що його у західній гемісфері вона продукує майже 70 відсотків.

Південна Африка видає 19 відсотків свого національного бюджету на оборону, тобто майже п'ять більйонів долярів. Понад 300,000 шкільних дітей, в одинаковій мірі хлопці і дівчата, починаючи від 12-го року життя, переходять добровільний вишкіл у т. зв. „кадетських формаціях". Після закінчення середньої освіти, всіх їх включають до постійної служби Державної оборони. Кожний покликаний, після закінчення дворічної військової служби, переходить до активної резерви до 45-го року життя, після цього реченця, всі вони переходять до „другої резерви", там залишаючись активними аж до 65-го року життя.

У Південній Африці, яка оточена і постійно загрожена своїми сусідами, витворилася своєрідна ментальність, „постійного стану поготівля і перемоги". Від усієї військової сили вимагається неймовірного зусилля і відданости. Під сучасну пору Південна Африка має 120,000 чоловіків в активній службі і 285,000 резерви „для першого призову" різних родів зброї.

Та, чи не найцікавіше, що кожний молодий чоловік уважає, що бути вояком — це національна гордість, а бути старшиною — це велика шана, не зважаючи на це, що всі змобілізовані рекрути переходять дуже сувору та риґористичну військову заправу, між іншим теж і „вимогу випробування і витримання", яка зводиться до одного „сухого пайка" і процесу відводнювання, щоб підготовити вояків до ситуації, коли він опиниться на довгий час сам один у відлюдді, чи пустині. Військові вишкільники твердять, що такого роду проби, дорівнюють терпінням поза всілякі межі витривалости людини.

Дисципліна і пошана для вояцької уніформи залишилася і передалася ще із часів війни бурів, яку тодішні перші голляндські поселенці вели і боролися по-геройськи проти всотеро більшої та могутньої англійської мілітарної переваги. Ще з того часу передається у кожне чергове покоління живий і незмінний заклик: — „Не гинь за свою країну. Примушуй ворога — масово за неї вмирати..."

Щоб не повторилася Анґоля...

Якщо розглядати об'єктивно, то війна між Південною Африкою і СВАПО, яка уже триває майже 15 років, ведеться з цією метою, щоб за владування у Намібії не повторилася та сама ситуація, що трапилася в Анґолі, тобто, де Південна Африка намагається передати владу місцевому населенню, яке у подавляючій більшості є протикомуністичне і чітко прозахідне.

В останньому десятиріччі Південна Африка розбудувала продукцію своєї власної зброї, що за деякими вийнятками, як деякі типи літаків і засоби прецизного зв'язку — вона продукує майже у 80 відсотках сама. Прем'єр-міністер П. В. Бота каже: — „Ми поставили нашу державу у таке бойове положення, що вона стала самовистачальною і може перетривати зі своїми збройними засобами, кожну, хоч би навіть і більшу загрозу." Бота теж заявив, що „без пересади, наша теперішня ударна сила перевищує собою бойову силу — всієї чорної Африка разом".

Найкраще це наглядно з озброєння, яке Південна Африка продукує у подавляючій кількості сама, користуючися копіями зброї за дозволом Ізраїля, як, для прикладу, рушниця типу „Р-2", яка є „точною відбиткою" ізраїльської автоматичної рушниці „Ґаліль", морська ракета „Скорпіон" — це посестра ізраїльської морської ракети „Ґабрієль", 155 міліметрів гавбиця „Зібра", це „двійнячка" ізраїльської „Сольтам", до речі, з неї можна вистрелювати теж атомові ґранати. Може, однак, одною із найбільших збройних здобутків південноафриканської зброї, це її власної продукції 127 міліметрів площадка-міномет, яка у подібний спосіб, як відомо „совєтська катюша" може викинути одним зарядом 20 окремих ракет. Її назва „Ратл".

(Закінчення на стор. 4)

Проф. д-р Василь О. Луців

НОВИЙ АНГЛОМОВНИЙ ПОСІБНИК ДО ІСТОРІЇ УКРАЇНИ

II

Він здогадується, що вона, мабуть, була хрещена двічі — тут додамо вперше, як дочка болгарського вельможі внучка їхнього короля а вдруге як це сказано в наших і грецьких хроніках.

Відносно Святослава Завойовника, то на жаль, автор — як і більшість наших істориків, мабуть, помиляється, гадаючи, що імператор Святослав був „варязьким здобишником", а не творцем одноцільної неплемінної імперії. Гадаю, що саме він, дбаючи про Русь-Україну чертив досвідчим мечем її межі, розкинув мов муравлище хазарський каганат, якому наші племена платили дань і пішов на Південь, до Дунаю, де то в Переяславці мріяв створити могутній центр-столицю. Не даром же московський істсрик К. І. Зайцев писав ; „Вся епопея Святослава була ґрандіозним намаганням пересунути Русь з її майбутніх історичних шляхів (читай не втопитися у московському царстві — В. Л.), як в географічному змислі так і в духовному — певним бунтом проти святої Русі і із неї вирісшої великої Росії" (К. И. Зайцев — Кіевская Русь. Шанхай, 1949. ст. 71). Іншими словами, імператор Святослав інстинктовно намагався відійти подалі від майбутньої московської імперії, яка згодом проглонула Русь-Україну.

Про Володимира Великого автор пише, що за його панування на Русі-Україні був „золотий вік". Розказує про могутність його імперії враз із колоніями, а з яких пізніше постала московська імперія (включаючи теж Білорусь). Тут автор повторює знані факти про його бойові походи проти номадів і сусідів, що заняли наші землі (Польща-Червенські городи тощо) . Присвячує належне місце його офіційному введенню християнства та ширенню освіти й культури в його державі. Ще більше місця автор присвячує Ярославові Мудрому. Тут читаємо і про його боротьбу за престіл, і про війни зі сусідами. Особливо підкреслено його дипломатичні, а радше матримоніяльні зв'язки з володарями Европи — не даром же його звали „сватом Европи". Згадано і про „Руську правду" і про наставлення першого нашого митрополита Іларіона, як теж про його працю на релігійному і культурно-освітньому полі.

Зупиняється автор і на розпаді держави, на княжих міжусобицях, які щойно Володимир Мономах припинив і знову з'єднав державу вєдино. Та надходили сумні часи нової смути, а там татарської навали і Київська імперія упала, а на її руїнах зродилася Галицько-Волинська держава.

Про Галицько-Волинську державу йде мова вже в шостому розділі. Тут сказано про початки хорватського племени чи не з найдавніших часів проживаючого на даних землях. Відомих з хроніки,бо брали участь у Візантійських війнах Олега. Вони були під владою Великоморавських володарів, а опісля попали під польське володіння і щойно Володимир Великий приєднав їх до Київської імперії. Після цього сказано про рід Ростиславичів та як то вони охороняли свою волость від Польщі та Угорщини. Сказано і про боярську силу та зухвалість і про ріст купецтва та ремісництва. Особливо до слави й величі довів Галицько-Волинську державу Ярослав Осьмомисл, а ще більше Роман Самодержець і король Данило. Правда бунтарство і самсобіпанство бояр та татарська навала вкінці литовська, мадярська і польська напасті довели й Галицько-Волинську, на той час вельми могутню, державу до упадку.

У сьомому розділі д-р Чировський вияснює основи влади в Київській імперії та в Галицько-Волинськім королівстві. Він вияснює політичну структуру, яка почерез роди і племена та вічеві збори дійшла до державности і до могутности імперії, що автор-чи не помилково-приписує варягам... Автор теж аналізує погляди на політичну структуру та правовий устрій держави таких істориків, як: Соловйов, Карамзін, Прєсняков, Ключевський, а з українців: Грушевський, Костомаров та інші. І вкінці, на основі різних теорій чи гіпотез він доходить до висновку, що Київська імперія в початках була спільнотою одного клану, а там прийшли зміни і дійшло до федерації. Знову ж в Галицько-Волинській державі дійшло до конституційної держави. Зародком конституційного ладу було вже віче, знане із зарання нашої історії. Проф. Чировський рівнож, докладно аналізує „Руську правду" Ярослава Мудрого та інші закони і аналізує, на їхній основі, права різних верств тогочасного суспільства, як теж основу державних законів.

Про духове й культурне життя київського та галицького суспільства автор пише у восьмому розділі. Головну основу кладе він на впровадження. офіційного християнства Володимиром Великим та іншими володарями України. Тут він розглядає і права Церкви і тогочасну освіту і знання. Тут сказано і про шкільництво засноване Володимиром Великим ще в IX сторіччі і про школи в Галицько-Волинській державі і в пізніших часах. Як глибоко просякла наука на Русі-Україні, чого навчали в тогочасних школах та як розвивалися в державі архітектура, різьба й малювання, музика й театри а особливо література. Автор розповідає про це доволі докладно але зв'язно.

Про соціяльну структуру держави, тобто про поодинокі верстви суспільства автор розповідає у наступному розділі. І знову ж він аналізує „Руську правду" та інші тогочасні джерела, щоб відтворити картину тогочасного складу і значення в державі поодиноких верств суспільства. Тут теж, як і скрізь у нашій історії, різні історики підходять по-різному до поодиноких верств суспільства. На мою скромну думку, в початках нашої державности головну ролю відігравала основна — хліборобська верства, а щойно опісля з неї витворилися „служиві люди", тобто воїни і старшина. З воєнного люду опісля, постало боярство. Знову ж купецтво і ремісники в основному теж постали з хліборобського пня. Відомо, що навіть „закупи" чи воєннополонені мали змогу викупитися і стати вільними так, що ділити суспільство на верстви в той час важко, а говорити про невільників то й поготів... — А втім такі погляди втерлися в нашій історії писаній нашими й чужими істориками, то ж вини автора в цього немає, тим більше, що варязька теорія базується на наверствуванні суспільства, на чому тратить наш віковий устрій — громада й віче.

(Закінчення на стор. 4)

Т. Вирста...

(Продовження зі стор. 2-ої)

скоро він влаштувався в Парижі, доповнюючи своє мистецьке знання. Вирста влаштовував виставки своїх творів, або самостійно, або разом із іншими мистцями, та дуже скоро звернув на себе увагу паризького мистецького світу. Намалював ряд краєвидів самого Парижу, Бретанії та Еспанії. Вчився скульптуру в Академії Левів , в якій теж і викладає загальне мистецтво. На прожиток заробляє виконуванням рисунків і декорацій для кінотеатрів та викладами у Високій Школі Мистецтва і Техніки .

Зчасом зріс попит на його картини. Він їх не продає, „вони самі продаються" (Це слова мистця). Згодом він купує дім на Монтпарнасі, влаштувавши там ательє. Від 1975 року живе в околиці славного Трокадеро, роз'їжджаючи по різних країнах вільного світу. В Парижі зустрічається зі земляками: О. Грищенком, В. Хмелюком, М. Кричевським. А. Сологубом, І. Винників-Нижник, Ю. Кульчицьким, А. Яблонським, С. Зарицькою. Познайомився із скульптором Г. Круком і малярем С. Борачком, які приїжджали з Німеччини до Парижу. В 1960 році гостив він славного українського скульптора О. Архипенка з Ню Йорку, який підтримав його на вибраному мистецькому шляху.

Т. Вирста виставляє свої твори в Парижі (систематично) та майже в усіх країнах вільної Европи. Він одержав численні відзначення, між іншими, медалю міста Парижу в 1968 році, рік пізніше — срібну медалю Мистецтва, Науки, і Літератури , а в 1973 році медалю Товариства Підтримки Поступу , яку вручив йому Жак Кусто. З черги влаштовує виставки в головних містах Канади і ЗСА. До речі наступна його престижова виставка відбудеться у Гарвардському Університеті в Бейкер Лайбрері від 5 до 16-го листопада ц. р.

Д-р Михайло Снігурович

Чікаґо й околиця!

ОКРУЖНИЙ КОМІТЕТ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ в ЧІКАҐО, Ілл.

повідомляє, що

в суботу, 26-го вересня 1981 р., о год. 3-ій по пол. в Союзовому Домі в Чікаґо, Ілл.
при 845 Н. Вестерн Авеню

відбудуться

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗБОРИ
Окружного Комітету Відділів Округи

Участь в нарадах повинні взяти члени окружної Управи, всі Відділові урядовці та конвенційні делеґати.

НА ПОРЯДКУ НАРАД:

1. Відкриття.
2. Перегляд-провірка організаційної праці округи за останніх 8 місяців.
3. Обговорення осінньої передконвеційної кампанії.
4. Обговорення загальних союзових справ.
5. Внески, запити і закриття зборів.

У зборах візьмуть участь:

Василь Оріховський, головний організатор УНС
д-р Мирон Куропась, заступник гол. предс. УНС
Інж. Анатолій Дорошенко, гол. радний УНС
Олена Олек, головна радна УНС
Михайло Сорока, головний радний УНС

Збори є получені з ВИШКІЛЬНИМ СЕКРЕТАРСЬКИМ СЕМІНАРЕМ.

ЗА ОКРУЖНУ УПРАВУ:

Михайло Ольшанський, *голова* — **Роман Припхан**, *секретар*

ПОДЯКА

Суспільна Служба Українців Канади

щиро дякує усім Жертводавцям, які склали свої щедрі датки на фонд „ПОМІЧ УКРАЇНІ". Зібрані фонди особливо під цю пору — конечно потрібні для допомоги численним українським біженцям із Польщі, які щораз більше прибувають до Відня. Із цієї нагоди просимо всіх, які в цьому році ще не склали своєї пожертви на цей фонд — негайно це зробити і заохотити до цього інших, тому що потреба допомоги є більша як зібрані фонди.

Звіт із переведеної кампанії і уділених допомог помістимо у наступному числі бюлетеня ССУК. Пожертви просимо пересилати до філії Суспільної Опіки у вашій місцевості, або прямо до Централі ССУК на адресу:

Pomich Ukraine Fund
2445 Bloor St. West, Toronto, Ont., Canada M6S 1P7
Пожертви звільнені від податку.

ЦЕНТРАЛЯ СУСПІЛЬНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНЦІВ КАНАДИ

Пам'яті д-ра Михайла Брика-Дев'ятницького

(У ПЕРШІ РОКОВИНИ СМЕРТИ)

Минулого року 11-го серпня відійшов у вічність в ще порівнюючє молодому віці д-р Михайло Брик, що приїхав як історик на виклади на літній семестр УВУ. Він приїздив до Мюнхену щороку, передше як студент, а від 1974 року як викладач УВУ. З огляду на приїзд „чартеровим" транспортом більшости заповіджених колеґ в тому часі, треба було пересунути виклади д-ра Брика на один тиждень.

Смерть наступила нагло, при обіді, коли д-р Михайло сидів із кількома колегами за столом і нагло дізнав атаку серця. А що це сталося майже в центрі міста, лікарська допомога прибула за кілька хвилин, та, на жаль, усі рятункові заходи не мали успіху.

Так нагло урвалося життя цієї ще молодої і вартісної людини для еміграції, і для українців в Голляндії, де на протязі років років він працював на суспільному полі як секретар і голова Союзу Українців Голляндії.

Покійний походив з міщанської родини з околиць Львова; з родини, яка зберігала давні родові дрібношляхетські традиції, і це, може, було тим поштовхом, що пізніше вплинув на його особисті зацікавлення геральдикою, а при тому й й генеалогією наших давніх шляхетських родів.

Д-р Михайло Брик народився 1-го листопада 1922 року в Дев'ятниках, повіт Бібрка, біля Львова. Батько Іван і мати Олена, з Філіповських, мали власне господарство, а крім того, батько управляв ще і кооперативом. Початкову освіту осягнув в Дев'ятниках, потім вчився в гімназії Рідної Школи в Ходорові, матуру здав в 1942 році в українській Академічній гімназії у Львові. Воєнна хуртовина занесла його при кінці війни аж у Австрію, звідки він згодом переїхав до Німечинни, де, як багато його тодішних ровесників, почав навчання на філософічному факультеті УВУ (в 1945-47 роках) відділ історії і літератури.

Повоєнні умовини життя в Німеччині були дуже трудні, і тому скоро наступила хвиля тодішньої еміграції за океан—до Канади, Америки, Бразілії. Це спонукало й Михайла, але він поїхав до Голляндії в надії, що поїде далі за океан. Та життя поступово вкладалося інакше. Почав працювати, став графіком в ательє, а потім в редакції, а в 1949 році одружився з голляндкою Ґретою Клявер, потім прийшли діти—Галя і Тамара—і відпала охота до дальшої мандрівки.

Йшли роки, підросли діти, і почав він думати про продовження своїх студій. Потрібно було поновно робити іматрикуляцію і повторяти іспити голляндською мовою. Для улегшення студій продовжував дальше славістику. Навчався в Амстердамі, де отримав бакалярат, а опісля—в Мюнстері, Німеччина.

Але треба було доїжджати і самому себе фінансувати, тому він працював як графік, журналіст і перекладач. Мусів по двох роках студії перервати, але за порадою свого професора зв'язався знову з УВУ, щоб закінчити магістерські студії зі славістики або історії.

Перейшов на історію, що була його другим фахом, і почав готувати дисертацію „Юрій Немирич на тлі історії України", що одобрила і прийняла проф. Н. Полонська-Василенко, тодішній декан філософічного факультету УВУ, та дала високу оцінку цій праці за оригінальність зібраного матеріялу. Так у 1971 році, після літніх семестрів й іспитів, він став маґістром УВУ. Цю працю він опісля видав за власний кошт друком.

У 1972 році Михайло Брик вписується на докторські семестри, продовжує дальше навчання і пред'являє тему „Проблема провідної верстви в державному житті за гетьманів Б.Хмельницького і І. Виговського", що приняв деканат. Працював д-р Михайло тоді викладачем російської і польської мов в університеті Ешенде, Голляндія, і виготовляв свою докторську працю, що вимагало доволі натуги і зусиль.

У 1973 році склав кінцеві іспити, зробив дисертацію і оборонив докторат в УВУ. Того року отримав теж підвищення в Голяндії, ставши науковим співробітником Технічного університету в Ешенде. Працював далі також як журналіст і як голова Союзу Українців в Голляндії. Це вимагало багато енергії, зусиль і самопосвяти.

Він почав хворіти. За порадою лікарів д-р Михайло два-три рази їздив до Ізраїля на курортні солені купелі над Мертве море, це йому значно допомогло, і, здавалося, що він відзискав здоров'я. Саме тоді появилися цікаві і прихильні його статті у нашій пресі про зустрічі з жидами з наших сторін в Ізраїлі, що не забули української мови і прихильно згадували про наш край та про життя в тій країні.

По кількох роках він зголосив свою габілітацію і виготовляв працю на тему „Українці в Голляндії". На весні минулого року написав він, що, мабуть, не приїде, бо не почувається здоровим, але як і кожного року приїхав радше з обов'язку.

Саме тоді влітку організував УВУ прогулянку для студентів в Альпи. Просили і його, але він відмовився, говорив, що добре не почувається і не поїхав, бо хотів „спокійно щось прочитати". Був тоді в бібліотеці, а потім поїхав до гуртожитку, де замешкав, на обід. Говорив, жартував з колеґами перед обідом, а потім разом з іншими засів до стола обідати і ...раптовий кінець життя. Це був тяжкий удар для всіх присутніх тоді колеґ і для обслуги.

На поминальному вечорі в пам'ять проф. О.Кульчицького віддали присутні честь і покійному д-рові М. Брикові, що його теж пом'янув о. архипресвітер Палладій Дубицький, заінтонувавши йому вічну пам'ять, що відспівали всі присутні. Похоронено св.п. д-ра Брика-Дев'ятницького в Люсері, Голляндія, горожанином якої він був.

Крім згаданих вище праць, покійний залишив ряд цікавих статтей з ділянки геральдики й генеалогії, а також опублікував ряд статтей різної тематики в голляндській і українській пресах Він належав до кількох наукових товариств в Голляндії—Геральдичного т-ва, Генеалогічного і Історичного товариств.

Нагла смерть в Мюнхені дуже зворушила всіх тоді присутніх його товаришів праці, але переобтяження завданнями в часі семестру не дало змоги своєчасно дати ширшої згадки до преси. Робимо це тепер—у перші роковини смерти.

Світлу пам'ять про покійного зберігають його колеґи, студенти та співробітники УВУ на філософічному факультеті цього університету.

Д-р Б.Кузь

УКРАЇНСЬКИЙ ОСВІТНЬО-КУЛЬТУРНИЙ ЦЕНТР
700 Cedar Rd. • Abington, Pa.

запрошує все Українське Громадянство Філядельфії й околиці до участи в урочистому

ПОСВЯЧЕННІ ПРИМІЩЕНЬ УОК ЦЕНТРУ

яке відбудеться **в суботу, 19-го вересня 1981 р.** *з такою програмою:*

Год. 10-та ранку: ВРОЧИСТЕ ПОСВЯЧЕННЯ доконає **Високопреосвященніший Митрополит СТЕПАН** у сослуженні Духовенства Української Католицької та Православної Церков.

Год. 6-та веч. — **КОКТЕЙЛ**

Год. 7-ма веч. — **БЕНКЕТ** з МИСТЕЦЬКОЮ ПРОГРАМОЮ, в якій візьмуть участь: **СВЯТОСЛАВ КАРАВАНСЬКИЙ; співучо-танцювальний ансамбль „СОПІЛКА"; струнний ансамбль УКРАЇНСЬКОГО МУЗИЧНОГО ІНСТИТУТУ під орудою проф. АНАСТАСІЇ ЖИЛАВОЇ та співак баритон ВАСИЛЬ НАЙДАН.**

Год. 9-та веч. — **БАЛЬ** *під звуки оркестри* **„Водограй".**

Вступ на бенкет і баль: пожертва на У[illegible]нтр висотою $50.00 від особи, яка враховується на конто членськог[illegible]неску. Вступ тільки на баль $10.00 від особи.

Зголошення до участи в посвяченні, бенкеті та балю приймають;

Мелянія Сарахт[illegible]н (215) 676-7725, Орися Гевка (215) 277-0492, [illegible]ра Андрейчик (215) 539-0638

Вступайте в члени УНСоюзу!

Українські Церкви...

(Продовження зі стор. 2)

пропагандистів робиться тоді, коли з України напливають вістки про брутальні переслідування вірних, про руйнування, палення, замикання і перетворювання в „музеї" та склади для збіжжя ще заціліліх церков, таємничі смерті (у вогні) стійких у вірі священиків, як це сталося з отцем Омеляном Ґорґулою і о. Іваном Токиком. Звідти надходять вісті про масові арешти баптистів і вірних інших релігійних груп, про неперебірливе стосування терору проти кожної віруючої в Бога людини. „Ми вас душитимемо, аж до часу, поки всіх не передушимо", — заявив один з КҐБістів під час обшуку в хаті одного з віруючих; про це виразно з поданням джерел інформує самвидавна література, яка різними шляхами продістається за кордон.

У очах комуністичних окупантів України Церква взагалі є причиною „всіх лих", тому компартія наказала своїм борзописцям з-посеред учителів приписати їй всі негативні речі, зокрема з-перед і з часів Другої світової війни, щоб передати ці відомості у доступній формі учням так, щоб в очах молодого покоління усі ці „злочини" були тісно пов'язані з діяльністю Церкви.

Подібну ролю також приписується Українській Автокефальній Церкві і її церковним достойникам. Наприклад, підсовєтські газети і журнали неодноразово атакували і атакують діяльність Владики Мстислава, Митрополита УАПЦеркви, а в числі 26-му за червень 1981 року у статті „Штрихи до портрета одного священика", підписаної Є. Котлярчуком, в каґебівській рептильці „Вісті з України", навіть піддається під сумнів саму „православність" Блаженнішого Митрополита Мстислава та приписується йому, як звичайно в таких випадках, співпрацю з німцями. Стаття ілюстрована „оригінальною" фотознімкою Владики, який сидить в оточенні німецьких старшин, священиків і цивільних осіб в Братиславі, Чехо-Словаччина, в час Другої світової війни.

У висновку треба сказати, що релігійні вірування, які, мовляв, мали б належати вже до тих проблем, які в СССР від років „віджили" і розв'язані, все наново виринають на поверхню життя і з ними комуно-московський режим веде завзяту, але безуспішну досі боротьбу, бо віри в Бога не можна знищити поліційним терором. Виявляється, що релігія в СССР зовсім не завмирає, а радше навпаки — відроджується, має великий вплив на молоде покоління і спричинює значне послаблення совєто-комуністичної системи.

Про ці й інші релігійні справи вичерпно, згадуючи терпіння Української Католицької Церкви, пише Джозеф А. Гарріс у вересневому числі популярного журналу „Рідерс Дайджест". Сьогодні вже навіть високопоставлені комуністичні лідери в СССР піддаються релігійним впливам, шукаючи за твердішою релігійною базою для своїх дітей, що дуже турбує кремлівських керівників.

Усе це вказує на банкрутство дотеперішніх методів поборювання релігії в СССР, а при тому також на важливість діяльности обидвох Українських Церков там, в Україні, і тут, на поселеннях, у багатьох країнах світу.

І власне тут ми наблизилися до найважливішої точки обговорюваної теми, бо у вирі подій і гаморі полемік українці поза кордонами України починають затрачувати з очей властиві цілі, забуваючи часто, що вони є невідлучною частиною українського народу і що одним із найважливіших завдань є скріплення і розбудова Українських Церков, бо вони є остоями нашого не тільки релігійного, але також національного життя і майбутнього збереження в діяспорі.

Великодержавний російський шовінізм ніколи не примириться з релігійним розвитком окремих Українських Церков, тим більше, що йому не вдалося насправді злучити їх з урядовою Російською Православною Церквою. Зрештою і сама ця „дозволена" Православна російська Церква є лише ще одним „патьомкінським селом" для замилювання очей західнього світу, бо свободи релігії як такої в комуністичній імперії немає.

Беручи все це до уваги, наша активізація на відтинку релігійному тут є не тільки потрібна, але й конечна.

Замість квітів на свіжу могилу

бл. п.
Мґр-а АДАМА ГОРДИНСЬКОГО

на СХІДНЬО-ЕВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ІМ. ВЯЧЕСЛАВА ЛИПИНСЬКОГО у ФІЛЯДЕЛЬФІЇ, Па., якого Покійний був директором,

50.00 долярів складає

Люба ЛАПИЧАК

Замість квітів на могилу

бл. п. А. Лопатинської

на ПАТРІЯРШИЙ ФОНД зложили:

по 50.00 дол.: родина Лопатинських, родина Чеховичів; по 25.00 дол.: Галина Козар, І. і Я. Куровицькі, М. і Я. Томоруґи; по 10.00 дол.: Н. і В. Дума, Л. і А. Закревські та І. і Х. Чеховичі.

Разом .... 205.00 дол.

•

ВШан. Родині сл. п. Лопатинської, Членкині Т-ва, щирі співчуття, та Всім ВШ. Жертводавцям щиру подяку складає

УКРАЇНСЬКЕ ПАТРІЯРХАЛЬНЕ ТОВАРИСТВО, ВІДДІЛ в НЮ ЙОРКУ

✝

У глибокому смутку повідомляємо Родину, Приятелів і Знайомих, що 14-го вересня 1981 року, ненадійно, на 60-му році життя, упокоївся в Бозі,

наш Найдорожчий

ЧОЛОВІК, ТАТО, СИН, БРАТ І ЗЯТЬ

бл. п.
ІВАН ПИТВАН

народжений в Золочівщині.

ПАНАХИДА в середу, 16-го вересня 1981 року, о год. 8-ій веч. в похоронному заведенні Литвин і Литвин, 1600 Stuyvesant Avenue, Union, N.J.

ПОХОРОН в четвер, 17-го вересня 1981 р., о год. 8;30 ранку з того ж заведення до церкви св. Ів. Хрестителя, де о год. 9:30 буде відправлена СЛУЖБА БОЖА, а опісля на український цвинтар св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Горем прибиті:

дружина — ЛЮСЯ
сини — ЮРІЙ І МИРОН
Мама і Сестра в Україні з родиною
тесті — ІВАННА І ПАВЛО КРАТ

ІМПРЕЗА ВІДДІЛУ УНС В РІВЕРГЕДІ

Рівергед, Н. Й. — В суботу, 3-го жовтня ц.р., о год. 6:30 увечері, тут у приміщенні польського будинку відбудеться культурна річна імпреза з вечерою і танцями під звуки оркестри Менка з Гартфорду, яку організує 256-ий Відділ Українського Народного Союзу. У мистецькій програмі виступатимуть танцюристи з Рівергеду, а також будуть показані прозірки праць мистця Петра Андрусіва. Вступи: дорослі 13 долярів; діти нижче 7-го року життя — 7 долярів. Квитки треба замовляти у Вілліяма Недошитка на число телефону (516) 298-8063, або Кирила М. Безкоровайного (516) 727-3325.

МУЗИЧНЕ ДОШКІЛЛЯ РОЗПОЧИНАЄ ПРАЦЮ

Нюарк, Н. Дж. — Український Музичний Інститут Америки, Відділ в Нюарку, інформує, що музичне дошкілля під проводом Марти Шлемкевич-Савицької розпочало навчання вже у вівторок, 15-го вересня. Лекції будуть відбуватися у вівторок, середу, четвер і п'ятницю від 10-12 год. в залі при Лютеранській церкві — 41-ша вулиця і Проспект авеню (недалеко Народного Дому). Ще можна зголошувати дітей телефоном на число: (201) 276-3134.

У КРИЛОСІ ВІДКРИТО НОВІ ЗНАХІДКИ

Івано-Франківське. — У селі Крилосі Галицького району археологи з Інституту суспільних наук Академії Наук та дослідники з Івано-Франківського краєзнавчого музею, перепровадивши там розкопки, відкрили цінні, історичної вартости знахідки, — пише київська газета „Радянська Україна".

Членам цієї експедиції пощастило відкопати підвальне приміщення, яке має всі познаки ремісника-ювеліра. У цьому приміщенні знайдено 140 тиглів для правлення бронзи і емалі та матриці для виготовлення прикрас. Археологи особливою цінністю уважають ікони з каменю і бронзи.

ПОДЯКА

З Волі Всевишнього відійшов у Вічність, дня 9-го серпня 1981 року

наш Найдорожчий

МУЖ, БАТЬКО, ДІДУНЬО І БРАТ

сл. п.
ТЕОДОР САВИЦЬКИЙ

З глибини серця ми вдячні усім нашим Дорогим Приятелям, Друзям і Знайомим, які у днях важкого горя, морально і духово підтримали нас і допомогли легше перенести тяжку і невіджалувану втрату.

Ми щиро вдячні о. пароховi д-рові Біланичеві, о. крилошанинові Томі Бариляковi та о. митратові В. Головінському за відправлення Парастасу та за щирі вислови співчуття.

Щиро дякуємо проф. Цапкові та проф. Климовському за прощальні слова після Парастасу; та проф. Цапкові і колишньому старшині УПА Іванові Йовикові за зворушливі слова прощання над могилою.

Рівнож, дякуємо п-ні проф. д-р Пазуняк за щирі вислови співчуття від УККА — Відділ Філядельфія, Па.

Дякуємо д-рові Леонідові Рудницькому за ласкаве та добровільне повідомлення вперше на хвилях етеру, про відхід у Вічність Покійного.

Сердечна подяка Родині і Знайомим, які прибули з далека, щоб віддати останню Прислугу Покійному.

Дякуємо паням: Вірі Датин, Лесі Дяченко, Ірені Юрчак, Марійці Луцькій та Славці Стефанишин за щиру допомогу на поминальному обіді.

Дякуємо п-ні Вірі Обущак за фільмування похоронних процесій.

Щиро дякуємо п-ні Стефі Чаплинській за ласкаву поміч в нашому тяжкому горю.

Щире спасибі похоронному заведенню п-ства Насевичів за зразкове переведення похорону.

Щиро дякуємо Всім, які знали і поважали Покійного і старалися полегшити наше несподіване горе.

Дякуємо за молитви, квіти на могилу, карточки і грошові пожертви на Культурний Центр у Філядельфії, та на Патріярхальний Фонд.

У пам'ять Покійного, склали пожертви на:

Культурний Центр у Філядельфії, Па.	$365.00
Патріярхальний Фонд	$240.00
Заупокійні Служби Божі	$320.00

Нехай Всевишній усім Вам відплатить сторицею.

Залишені у великому смутку:

дружина — МАРІЯ
син — МИРОН з дружиною ІРИНОЮ
дочка — ІРИНА СКУЛЬСЬКА з чоловіком БОГДАНОМ
внуки — АНДРІЙ, ДАРЧИК, МЕЛЯСЯ І ТАЇСА
сестри:
ТЕТЯНА КОРОПЕЦЬ з сином ПАВЛОМ
ОКСАНА КОШІЛЬ з родиною
брат — МИХАЙЛО САВИЦЬКИЙ з родиною

•

ПОМИНАЛЬНА СЛУЖБА БОЖА

буде відправлена

у п'ятницю, 18-го вересня 1981 р., о год. 9-ій рано
В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ

бл. п.
ТЕОДОРА САВИЦЬКОГО

у церкві Христа Царя у Філядельфії, Па.

Прошу згадати Покійного у молитвах.

МАРІЯ САВИЦЬКА

✝

Ділимося сумною вісткою з Родиною, Приятелями і Знайомими, що в понеділок, 14-го вересня 1981 року у Гемстеді, Н. Й., відійшла у Вічність,

наша Найдорожча

ДРУЖИНА, МАМА І СЕСТРА

бл. п.
МІЛІ СМЕЙКА

ПАНАХИДА в четвер, 17-го вересня 1981 року, о год. 8-ій веч. в похоронному заведенні Hempstead Funeral Home, 89 Peninsula Blvd., Hempstead, L.I., N.Y.

ПОХОРОН у п'ятницю, 18-го вересня 1981 року, о год. 9:30 ранку. СЛУЖБА БОЖА в церкві св. Володимира у Гемстеді, а опісля на цвинтар Оливна Гора.

У глибокому смутку:

чоловік — ВАСИЛЬ
донька — ЛИСЯ
сестри:
ДЖОВН ТОРРАНЦЕ
І КЕЙ ҐОТЛІБ

Ціла нація стоїть...

(Продовження зі стор. 2)

Самовистачальність збройних засобів

Летунство, основний стрижень якого становлять французькі „Міраж'' і власної продукції бойові літаки „Імпаля", які є копіями італійського літака „Мачі", має теж коло 500 гелікоптерів найрізнороднішого бойового, транспортового і допоміжного значення. Всю цю вищезгадану зброю продукує контрольована державою велетенська фірма „Амскор'', яка об'єднує і контролює дев'ять окремих підвідділів і біля 500 менших контракторів. „Амскор" охоплює продукцію, що починається від важких і легких танків, панцерних возів, гармат різного калібру, дрібну допоміжну зброю та всю до них амуніцію.

Адмірал Р. Едвард, головнокомандуючий усієї бойової фльоти, в інтерв'ю заявив, що, мовляв, уся наша фльота може і невелика, але побудована так, що вони зі своїми 6-ма фреґатами, 7-ма підводними човнами, швидкохідними торпедними човнами, а між ними і дещо більшими, що мають змогу зі своїх площадок вистрелювати три різні типи ракет, нагадують собою відомі ізраїльські нищівники „Річеф" — задовільно виконують свою бойову і стежну ролі. При цьому цікаве, що 35 відсотків членів фльоти складаються з „мішанців" та індійців, які становлять у цій країні досить поважну меншину. Деякі, між ними, мають ранги старшин і білі моряки стоять під їхньою командою. Адмірал жартома заявив, що у бойовій фльоті „немає місця на апартеїд", усі там мусять бути рівні. У загальному, 10 відсотків мішанців і чорних є теж складовою частиною армії і вони грають поважну ролю у постачанні і медичній службі.

Міжнародні засоби масової інформації, репортерам яких пощастило побувати на обширах зудару і, де в останньому часі бойові операції охопили теж провінцію Анґолі, Куандо-Буанґо, зустрінулися уперше з бойовими з'єднаннями УНІТА, що її очолює д-р Савімба, яким увесь час допомагає Південна Африка. Дуже добре зорганізовані партизанські загони УНІТА захищають обшири Куандо-Буанґо проти комуністичних урядових військ та кубинських наємників з Люанди.

Війна за владування у Намібії триває уже 15 років. Вона ведеться з цією метою, щоб не повторилося положення в Анґолі, де Москва намагається закріпити свої впливи.

ВЕЛИКА БРИТАНІЯ І ФРАНЦІЯ ОГОЛОСИЛИ в кінці минулого тижня, що вони знову поновили пляни будови тунелю під Ля Маншем, який сполучав би обидві країни і тим самим пожвавив би торговельний і туристичний рухи. Президент Франції Франсуа Міттеран, який перебував у Лондоні з короткою офіційною візитою, і прем'єр-міністер Великої Британії Марґарет Тачер проголосили це рішення на спільній пресовій конференції з участю британських і закордонних журналістів. Прем'єр М. Тачер заявила, що незабаром спеціялісти обидвох країн проведуть докладну аналізу і перевірять раніші пляни будови такого 23-милевого тунелю, пляни будови якого започаткував ще Наполеон 1802 року, але вони не здійснились аж до наших днів.

НОВА ВАРТІСНА ПОЯВА НА НАШОМУ КНИЖКОВОМУ РИНКУ

У книжці 16 новель: „Дзеркала", „Каміля", „Розмова з канделябром", Переміна", „Поет", „Немає повороту", „Мій сусіда", „У телефонічній будці", „Джмелиний спів", „Етюд про любов", „Божий чоловік", „Дженні, вернися", „Вже не ті", „Віддали сина", „Голубінь за нами" і „Загибіль птахів".

„Дзеркала" — повість читається з цікавістю і її можна вважати вартісним надбанням нашої літератури...

В. Чапленко

В-во „Свобода"

Ціна: $12.00. Пересилка $1.00
Мешканців стейту Ню Джерзі зобов'язує 5% стейтового податку

Книжку можна набути:
(Просимо виповнити, відтяти і разом з належністю переслати)

"SVOBODA" BOOK STORE
30 Montgomery Street • Jersey City, N. J. 07302

Прошу переслати .... примірник .... книжки: Любов Коленська „ДЗЕРКАЛА" на адресу: (писати по англійськи):

Ім'я і прізвище ....

Адреса: ....

....

Чек (моні ордер) на $ .... залучую.

Дата .... Підпис ....

Шукаєте за другим прибутком?

Станьте ОРГАНІЗАТОРОМ УНСоюзу

ПРАЦЯ НА ПОВНИЙ ЧАС, АБО НА КІЛЬКА ГОДИН.

Можете починати свою карєру організуючи спершу свою родину і приятелів

За інформаціями пишіть до

UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION
30 Montgomery St. • Jersey City N.J 07302
Atten: Organizing Dept.

або телефонуйте: (201) 451-2200 (Collect)
або (212) 227-5250

Новий англомовний...

(Продовження зі стор. 2-ої)

Вельми цінний і цікавий розділ десятий, де автор розказує про економічне життя держави, а в цьому про ловецтво й риболовство, про скотарство й хліборобство, про гірництво й металурґію, про архітектуру і знання міст тощо. Тут автор відмічає трьох чолових володарів, які особливо відзначилися у цих ділянках, а саме, Володимир Великий, Ярослав Мудрий, і Володимир Мономах, гадаю що необхідно додати тут реґентку Ольгу і Святослава Завойовника та галицько-волинських володарів Ярослава Осьмомисла, Романа Самодержця та Данила Галицького. І ще раз треба відмітити, що саме цей розділ не тільки цінний але й найкраще його автор (беручи під увагу інших істориків і економістів) представляє.

Останній розділ — одинадцятий теж треба розглядати під тим самим кутом, що й попередній. Тут розглянено торгівлю і фінанси. Проф. Чировський розглядає і аналізує купецький експорт і імпорт товарів, торгівлю з Візантією і Сходом як теж з Північною і Західньою Европою. Автор чітко і наглядно з'ясовує вагу торгівлі для київської і галицько-волинського суспільства. Завдяки купецтву в ті часи поставали такі імперії, як от: хазарський каганат та інші тогочасні імперії. Безперечно немалу ролю відіграла мілітарна сила та ум володаря і його дорадників, що теж у великій мірі залежали від добробуту країни базованого на купецтві та інших економічних чинниках. Д-р Чировський проводить обширну аналізу і перелік товарів увозу і вивозу, вказує шляхи якими озброєні каравани мандрували на Русь-Україну і з Руси-України, відмічає значення водних і морських та сухопутних шляхів та наводить фактичні дані з тогочасних літописців і подорожників.

Працю завершує бібліографія та індекс назв пов'язаних з працею. В бібліографії відмічено 24 загальні праці з історії в тому 9 істориків-українців, Названо теж 78 монографій, в тому відмічені 24 наші вчені. Тут теж подано 19 тогочасних джерельних праць чи літописів і 40 праць сучасних нам істориків. Іншими словами автор написав свою працю, користуючися задовільним науковим апаратом, взяв під увагу думки різних в тому й ворожих українській державності істориків. Він провів належну аналізу і дав в руки студентам чи професорам книжку з історії України, яких так мало у нас у дану пору. Праця абсолютно цінна, ба, необхідна. Автор знаний економіст і історик дав цінну сконденсовану працю, об'явив чужинецькому світові українську правду, тобто пробив шлях в мисленні американського професора, студента й інтелігента,а це хіба найважливіше — доказати науково де, коли і в чому наші вороги перекручують факти, ба, безправно привласнюють собі всю нашу середновічну історію.

Очевидно і недоліки є в цій праці. Недоліки, які можна буде справити в наступних виданнях, бо вони не так то вже й маркантні. Дещо про ці, на мою думку, помилки я згадав попередньо, це звичайно речі дрібні. Тут варто відмітити те, що автор чи не в єдиному випадкові уживає документальну цитату в тексті (ст. 216), правда при кінці кожного розділу часто-густо подані цитати, але варто б дати більше джерельних цитат в тексті. Причина в тому, що в одному з номерів польської газети в Америці якийсь „історик" причепився Несторової цитати: „В літо 6489 (982 р.) Іде Володимер к ляхом і зая гради іх, Перемишль, Червень і іни гради, іже суть і до сего дне под Русью.", — кажучи, що автор трохи не фальшує Нестора, забуваючи те чиї були ці міста і яким робом попали під Польщу. Тут цитата Нестора в тексті і вияснення автора прискромили б зазіхання поляків на українські землі. А втім метою автора не було вести полеміку зі шовіністичними ворожими авторами, але дати об'єктивну історію України, спростовуючи фалшиві твердження чужих істориків фактами. Варто теж відмітити, що відносно походження Ольги (Плесков а не Псков) є вже чимало світла і вона найправдоподібніше походила із царського болгарського роду. Рівнож пора дати кращу аналізу державницьких задумів і праці Святослава, бо чи не всі наші історики повелися з ним по-мачушиному. Є інші малі недоліки, як от автор покликується на істориків з другої руки, що легко, пояснити недостачею багатьох оригінальних праць в ЗСА.

Усе ж таки основне те, що автор дає необхідний твір, який напевно послужить добрим посібником для професорів і студентів коледжів та університетів, дійде до рук англомовних юнаків і юначок українського роду і річ ясна в руки інтелігента, якому не байдужа історія Україна-Руси в об'єктивному насвітленні. Основна мета цієї праці, як і подібних праць інших авторів, це — запізнати англомовний світ із нашою історією. Автор належно виконав взяте на себе зобов'язання і дав курс історії українського середновіччя в об'єктивному виді, подаючи крім подій та осіб, вельми цінну економічну характеристику. Праця відмічається стрункістю, лаконічністю і впорядкованістю. Про дальші успіхи цієї цінної праці — рішати будемо ми з вами дорогі читачі...

ІЗРАЇЛЬСЬКІ ВІЙСЬКОВІ ЧИННИКИ БІЛЬШ ліберально розглядають продаж урядом З'єднаних Стейтів Америки розвідчих літаків для Савдійської Арабії, як, наприклад, прем'єр-міністер Менахем Беґін і члени його кабінету. Високі військові старшини ізраїльської армії майже однозгідно погоджуються, що посідання Савдійською Арабією літаків типу АВАКС не становить поважної загрози для оборони Ізраїля. Більше турбує ізраїльських військовиків погодженість Америки продати арабам модерну зброю, яка у випадку непорозуміння чи війни може бути скерована проти ізраїльського війська і населення.

Увага! ВЖЕ ПОЯВИЛАСЯ ДРУКОМ КНИЖКА Увага!

ВОЛОДИМИРА МАКАРА

БОЙОВІ ДРУЗІ

ЗБІРКА СПОГАДІВ З ДІЙ ОУН (1929 — 1945)

Том І.

415 сторінок, у твердій оправі.
Ціна $15.00

Замовлення слати до

"Svoboda" Book Store
30 Montgomery Street • Jersey City, N J 07302

Мешканців стейту Ню Джерзі зобов'язує 5% стейтового податку

ПОВІДОМЛЕННЯ

Адміністрації „Свободи"

ПОВІДОМЛЯЄМО ВСІ ОРГАНІЗАЦІЇ І ПООДИНОКІ ОСОБИ,

ЩО АДМІНІСТРАЦІЯ

НЕ БУДЕ ПОМІЩУВАТИ ЖАДНИХ ОГОЛОШЕНЬ

якщо попередні рахунки

НЕ БУДУТЬ ВИРІВНЯНІ

Окремих листів в тій справі не будеться відписувати.

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редагує Омелян Твардовський

УСК НЮ ЙОРК—ПЕРШУН ТУРНІРУ КОПАНОГО М'ЯЧА УБС

Верховина, Ґлен Спей, Н.Й. — У днях 29-го та 30 серпня ц.р., тут на спортовій площі оселі УБСоюзу „Верховина" відбувся турнір за трофеї Українського Братського Союзу, що його організувало УСВТ „Чорноморська Січ".

У звітовому турнірі взяли участь тільки три відомі українські дружини: УСО „Тризуб" Філядельфія, УСК Ню Йорк і УСВТ „Ч.Січ"; інші, що були запрошені, не з'явилися, а їх проводи навіть не дали жадної відповіді. Треба сумніватися, чи таке ставлення до справи принесе якунебудь користь цим нашим спортовим осередкам, а зокрема для справи майбутньої співпраці.

Змагання цього турніру, що проходили круговою системою, розпочалися у суботу, а продовжувалися аж до закінчення в неділю по полудні.

УСК НЮ ЙОРК — УСВТ „Ч.СІЧ" 2-1

Були це найкращі й найцікавіші для глядачів змагання. Обидві дружини показали гарну, завзяту, але чисту гру, в якій „Ч.Січ" мала легку перевагу, але змагуни дружини УСК-у зуміли краще використати свої можливості до здобуття ґолів, завдяки чому і перемогли. Ведення 1:0 здобув УСК з карного стрілу, але ще перед перервою „Січовики" вирівняли вислід 1:1. Швидко після перерви „Ч.Січ" мала можливість здобути ведення з карного стрілу, який, одначе, змарнував змагун господарів. Коротко перед закінченням цих емоційних змагань УСК здобув свій переможний ґоль.

УСО „ТРИЗУБ" ФІЛЯДЕЛЬФІЯ – УСК НЮ ЙОРК 2:5

У цій зустрічі вповні домінувала дружина УСК-у, яка і здобула високу перемогу 5:2. Треба відмітити, що в складі дружини „Тризуб" приїхало декілька змагунів з юнацької, які заступали відсутніх своїх старших друзів, що з різних причин не могли приїхати на цей турнір.

УСВТ „Ч.СІЧ" НЮАРК – УСО „ТРИЗУБ" 5:1

Швидкі й завзяті змагуни „Тризуба" двоїлися в цих змаганнях і все ж таки не могли врятувати своєї дружини від чергової великої поразки. Єдиного й почесного ґоля „Тризуб" здобув з карного стрілу, що його зарядив М.Сергіїв, який вправно проводив теж і попередніми змаганнями.

КІНЦЕВИЙ ПОКАЗНИК ТАБЕЛІ ІГОР ТУРНІРУ

УСК Ню Йорк	4:0	7:3
УСВТ „Ч. Січ" Нюарк	2:2	6:2
УСО „Тризуб" Філядельфія	0:6	3:10

По закінченню змагань голова УБСоюзу Іван Олексин і члени Проводу турніру вручили переможній дружині УСК-у великий клюбовий трофей, а індивідуальні — усім змагунам, Клюбовий трофей за друге місце — дружині УСВТ „Ч.Січ".

Склади цих дружин: УСК Ню Йорк: Дж. Арзе, М.Чарний, Н.Чарний, Р.Ферарі, К.Маркез, Р.Да Сільва, С. Коваленко, А.Мицак, Дж. Веррі, Д.Борґез, П.Алюес, П.Коваленко, О.Вербецкий. Провідник Степан Коваленко.

УСВТ „Ч.Січ": Б.Нищіт, Ю.Бакун, Д.Бакун, Р.Василак, І.Чижович, А.Лишик, А.Беднарський, Б.Благий, В.Ткач, Р.Вендлянд, Т.Реґаль.

У складах обидвох дружин бракувало ряду інших стандартних змагунів, які з різних причин не змогли взяти участи в цьому турнірі.

(от)

ЩЕ ОДНЕ УКРАЇНСЬКЕ ПОДРУЖЖЯ

(Н.Н.)—У неділю, 8-го серпня ц.р., українська громада збагатилася ще одним молодим подружжям. У цей день у церкві св. Юра в Ню Йорку повінчалися Катерина Литвинка, із Джерзі Сити, і Зенон Фенок, з Річмонд Гиллс, Н.Дж.

Молода, дочка Ольги Литвинки (батько помер), закінчила Сейнт Пітер коледж в Джерзі Сити у 1980 році, а в 1981-му—Школу моделювання Барбізон; а молодий, син Максиміляна і Яніни Феноків, закінчив школу для працівників Федеральної комісії інформації.

Катерина і Зенон Феноки

Катерина і Зенон Феноки є членами 170-го Відділу УНСоюзу.

Н.Н.

КОЛИ ПОДОРОЖУЄТЕ:

- АВТОМ власним або чужим
- АВТОБУСОМ
- ПОЇЗДОМ
- ЛІТАКОМ
- чи КОРАБЛЕМ

всюди і завжди хоронить Вас

акцидентова грамота УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ!

Д-р Лука Луців:

ВАСИЛЬ СТЕФАНИК

СПІВЕЦЬ УКРАЇНСЬКОЇ ЗЕМЛІ

Ціна — 8.00 дол.

Замовляти:

SVOBODA
30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07308

ДОПОВНЕННЯ ДО ЗДВИГУ СУМ-А

В інформації про 35 Здвиг СУМ-А в Елленвіллі, поміщеної у „Свободі" з 12-го вересня ц.р., завважено деякі пропущення, а саме: в суботу, 5-го вересня, під час великої мистецької програми хорові вишкільного табору і тріо „Черемшина" акомпаньював на фортепіяні Юрій Фурда, студент УМІ, а у програмі виступав також його брат, юний бандурист-соліст Олесь Фурда, студент Школи Кобзарського мистецтва. В неділю, 6-го вересня, під час забави грала також молодеча оркестра „Водограй"; в часі зустрічі Владики Стефана Сулика з учасниками вишкільного табору Владику офіційно вітав комендант Корнель Василик, а сумівці вручили Митрополитові вишиту ними емблему СУМ.

ПРОПУЩЕНО ПРІЗВИЩЕ

У наслідок друкарської помилки, в оголошенні про організаційні збори Окружного Комітету Відділів УНС в Чикаґо („Свобода" ч. 174 з 16-го вересня ц.р.) серед головних урядовців пропущено прізвище головного радного Михайла Сороки.

Save not, have not.

You cannot spend tomorrow what you have not saved today.
So the wise save for tomorrow by joining the Payroll Savings Plan today.
Because mighty U.S. Savings Bonds from little paycheck allotments grow.
And a Bond every payday could keep your doctor-to-be away. At medical school. Or take you away. On vacation.
So do put off for tomorrow what you can save today. Join the Payroll Savings Plan.
For, remember, a rolling Bond gathers no moss. But it does gather interest.
Which is why a Bond in time saves.

Take stock in America.

Paid by Ukrainian National Ass'n & "Svoboda" Ukrainian Daily

БАЛЕТНА ШКОЛА

Роми Прийми-Богачевської,
62 St. Marks Place
New York, N.Y.

ОГОЛОШУЄ

ПОЧАТОК ШКІЛЬНОГО РОКУ 1981/1982

15 вересня, 3-7 год. по пол., реєстрація нових учнів і початок шкільного року.

Навчання за минулорічним поділом годин.

В програмі:

БАЛЕТ, УКРАЇНСЬКІ НАРОДНІ ТАНКИ та РУХАНКА для ПАНЬ.

Інформації телефонічно —
(212) OR 7-7187

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ, 20-го ВЕРЕСНЯ 1981 р.

Пассейк, Н. Дж. Місячні збори Т-ва ім. Т. Шевченка 42-ий Відд., о год. 2-ій по пол. в УНДомі при 237 Hope Avenue. Проситься чл. взяти участь у зборах. — В. Марущак, рек. секр.

НЕДІЛЯ, 20-го ВЕРЕСНЯ 1981 р.

Асторія, Н. Й. Місячні збори Б-ва св. Миколая — 5-ий Відд., о год. 5-ій по пол. в церковному приміщенні при 37-09 31-ша Авеню. На порядку денному: звітування Управи і обговорення Союзових справ. — В. Левенець, гол., М. Хоманчук, секр.

■ REAL ESTATE ■

KERHONKSON, N.Y.

2 Houses. 5 rooms each. Heated. Almost 2 acres on good stream. Other buildings. $32,500

14 all year cottages. 13 acres, swimming pool, steam, other buildings. Good for income or group. Near Soyuzivka.

KATES REALTY
Kerhonkson, N.Y. (914) 626-4141

● ДО ВИНАЙМУ ●

До винайму в Ірвінґтоні, Н. Дж.

6 КІМНАТ

На 2-му поверсі, вільні від 1-го жовтня.

Тел.: (201) 374-6842
Дзвонити по 6-ій год. веч.

●FUNERAL DIRECTORS●

Richard H. Burnadz
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
McNERNEY BURNADZ FUNERAL HOME
371 Lakeview Avenue
CLIFTON, N.J.
Phone (201) 772-1880
R. H. Burnadz — J. J. McNerney
Funeral Directors
Chapels available through out the Metropolitan Area.

SINKOWSKY
FUNERAL SERVICE
3535 East Tremont Avenue
BRONX, N.Y. 10465
Tel.: 863-2475
●
191 Avenue "A"
NEW YORK, N.Y. 10009
Тел.: 674-3630
Директор ЙОСИФ СЕНКОВСЬКИЙ
Завідує влаштуванням похоронів в каплицях, положених в кожнім районі міста. Похорони по мінімальних цінах.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКР. ПОГРЕБНИК
Займається Похоронами
в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ
КОНТРОЛЬОВАНА ТЕМПЕРАТУРА
Peter Jarema
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N.Y.
ORegon 4-2568

Тел.: (201) 246-0549 (Office & residence)
або (201) 469-6288

SOUTH BOUND BROOK MONUMENT CO.

Власник Ю. Безсонія

- Авторизовані репрезентанти, виконавці гранітних робіт пам'ятника Тарасові Шевченкові у Вашінґтоні.
- Приймаємо замовлення й ставимо гранітні й мармурові пам'ятники, мавзолеї, статуї, рівнож у бронзі, огорожі й лави на всіх цвинтарях.

Office and Residence:
Box 445 A, Cedar Grove Rd., Somerset, N.J. 08873
(напроти „Українського Села", у віддалі 3-ох хвилин від Церкви-Пам'ятника).

Mailing Address:
127 Main Street, So. Bound Brook, N.J. 08880
P.O. Box 316, So. Bound Brook, N.J. 08880